

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 4. De beneficiorum obligatione recitandi horas canonicas,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

bus; quod est eisdem transgressores non facere fructus suos, videntur regulæ; De trienniali possessione, De qua in sequenti- bus. Id quod & ratio ostendit, quia talis regula intelligitur de iure, & titulo beneficii acquirendo, non autem de fructibus post beneficium iam adeptum acquirendis.

In de autem consequens est, eisdem transgressores teneri ad eorundem fructuum restitutionem. A qua, an ignorantia, obliuiove inuincibilis excuset, difficultas est. Pro parte enim affirmante facit, quod acceptum sine acquisitione domini sit restituendum. Pro negante vero, quod talis inhabilitas sit imposita tanquam poena punitiua culpæ, quæ committitur transgressione propositæ obligationis; ignorantia autem inuincibilis facit culpam cessare: quare & poenam, atq; ad poenæ effectum: qualis effectus memorata inhabilitatis, est restitutio faciendæ fructuum perceptorum. Quam partem in conscientia teneri posse puto: prout post Nauarr. tenet Azor in 2. par. Moral. Institut. lib. 7. cap. 2. quæstio. 2.

Si quasras, quid agendum sit ei, qui culpabiliter post duos menses ab accepto eurato beneficio, vel canonicatu, vel dignitate in Ecclesia Cathedrali, non fecerit professionem fidei. Respondetur debere primo quoq; tempore eam facere, sicut is qui non soluit in termino constituto, obligatur quamprimum soluere, ex cap. Cum dilecti, De dolo, & contumacia. §. Præterea. Id autem ei non proderit quidem ad acquirendum dominium fructuum antea perceptorum, proderit tamen cum retineat titulum beneficii, quo non priuatur per memoratum decretum, ad lucrandos fructus temporis subsequen- tis. Addit Azor in sequenti quæst. 6. talem professionem posse fieri per procuratorem: & in quæst. vltima, cum qui illam se- mel fecerit, quando ad primum canonicatum, vel dignita- tem, vel beneficium curatum promotus fuit, non teneri ean- dem iterare si ei aliquid tale beneficium nouum concedatur. Pro quorum prior, præter ea, quæ ipse adfert, facit do- ctinam recepta de lege pœnali benigne interpretanda: præ- foreim cum illud quod facit per alium, vere dici possit quod ipse fecerit. Contra posterius vero, quod neque ipse affirmat ab- solute, ceteri possunt facere verba illa Concilij, Teneantur à die adeptæ possessionis.

TERCIA OBLIGATIO est soluendi annatas: de quibus multa Azorius in eodem lib. 7. cap. 12. in quibus immorari in- situm nostrum non compellit nos. Cui sufficere poterit, quod habet Gigas de peniionibus, quæstione 26. Bonifi- cium non tam fuisse primum, esse plura in eius vita, qui sta- tuit annatam soluendam ab ijs, qui beneficia à Sede Apo- stolica impetrant: nimirum ut si cui de beneficio excedente va- lorem annuum 24. ducatorum auri de camera prouidetur: dimidium annui valoris beneficii impetrati partem soluat fisco Apostolico. Quæ exactio non videtur magis repre- hendenda in noua lege, quam exactio decimarum ex de- cimis in lege veteri: in qua ex capit. 18. Numerorum, ius- su Dei decima pars fructuum Leuitis & Sacerdotibus solu- batur, & deinde Leuitæ, & Sacerdotes ex decimis sibi à po- pulo redditus Summo Pontifici decimam soluebant, quæ decimæ decimarum dicebatur. Addit idem Gigas per Bullas Pij secundi, & Innocentij octaui, Clericum ob- ligatum ad solutionem annatæ, non soluentem eam, pri- uari beneficio illo, pro cuius adptione tenebatur solu- uere. Quinetiam cum quis pro alio annatam soluere ob- ligauit, si non soluat statuto tempore, incurrere in excom- municationem, & priuationem omnium beneficiorum suorum.

Cæterum tales, quas vocant Bursales Papæ constitutio- nes, non admitti in Gallia ex Rebuffo notant Coralius in paraphrasi in materiam beneficiorum parte 4. capit. 4. nume- ro 55. & Petrus Gregorius in tertia parte Syntagmatum Iu- ris vniuersi libro 33. capit. 13. sub finem. Quocirca, ut ijdem addunt, nec Galli videntur regula Cancellariæ de exprimen- do vero valore beneficiorum in impetrationibus: est abili- lis, pro pinguisimis dignitatibus Episcopatum, Archie- piscopatuum, Abbatiarum, & Prioratum exigantur com- positiones, quæ dicuntur taxa. In quibus omnibus pro con- scientia tutum ceteri potest illud, quod vidente, nec re- sistente Papa, in vsu est passim; neque continet peccatum manifestum: de quo cum dubium fuerit an aliquod inter-

ueniat in eodem vsu; præsumendum est pro Papa: ut si ipse illum toleret sciens, cum possit prohibere, is existimetur licitus, quantumcunque illius iusta ratio non satis appa- reat.

QUARTA OBLIGATIO est soluendi quinquennia: quæ in locum annatarum successerunt Summorum Pontificum constitutionibus: quibus statuitur, ut decimo quinto quo- que anno ex beneficijs vnitis pio loco seculari, vel regulari virorum, aut mulierum, soluatur media pars fructuum illius anni. De qua re videndus est Azor in citato lib. 7. cap. 13. sub cuius initium, tradit Paulum secundum de ea primum edidisse constitutionem: quæ incipit, Decet Romanum Pontificem. Illam refert Petrus Matthæus in Summa constitutionum Romanorum Pontificum pag. 130.

Dubitatio est autem, An quinquennium solui debeat ex beneficio Ecclesiasticæ dignitati vnito: vt Decanatu, vel Ar- chidiaconatu. Ad quam respondendum est, quod non debeat solui, quia in constitutione Pontificis mentio tantum est de beneficijs vnitis in perpetuum, ideoque amplius non vacaturis, qualia sunt quæ vniuntur domibus, vel congregatio- nibus, vel locis pijs. Beneficium vero vnium dignitati Ec- clesiasticæ licet sit vnium in perpetuum, vacare tamen solet cum dignitate cui est vnium: vnde ex tali vnione fiscus A- postolicus non fratatur annata.

QUINTA OBLIGATIO est soluendi annuam pensionem à Sede Apostolica beneficio impositam. Pro cuius intelligenti- a sufficient dicenda in sequenti cap. octauo. Sexta addi potest suscipiendi ordinem requisitum ad beneficium quod acquiritur: quæ in particulari declarata videri potest apud Tabienam, Beneficium, tertio, quæst. 20.

CAP. IV.

De Beneficiorum obligatione recitandi ho- ras canonicas.

SUMMARIVM.

32. Ex iure ad beneficium non oritur talis obligatio, & differentia habentium ius in beneficio.
33. Difficultas an talis obligatio cadat in non initiatorum sacro Or- dine, cuius beneficium non sufficit ei ad honestam sustentationem.
34. Cur pars affirmans sit tenenda in praxi.
35. Cur recitanda pars negans.
36. Solutio rationum quibus eadem pars confirmatur, & causa ve- ra ob quam beneficiatus tenetur ad recitationem horarum canonicarum.
37. Difficultas de ijs, qui habent titulum beneficii, quod non possi- dent, aut cuius fructus non percipiunt, obligentur ne ad recitationem horarum canonicarum.
38. De ea tenenda in praxi.
39. Is qui primo anno, aut vltimus n. hil percipit ex consuetudine, aut statuto sua Ecclesia obligatur ad recitationem horarum canonicarum.
40. Non: em qui habet quidem verum titulum beneficii, sed per lit. m. impeditur à possessione.
41. Nec item pensionarius, aut coadiutor datus beneficiato, aut ex- pectatiuum tantum habens.
42. Obligatio recitandi horas canonicas est sub mortali.
43. Item q. cum obligatione ad restitutionem fructuum percepto- rum: idq. etiam non expectata iudicis condemnatione.
44. Quatenus, & cui faciendæ sit talis restitutio.
45. Quomodo sit accipiendum quod talis restitutio fieri debeat fa- brica beneficii, aut pauperibus.
46. Non cessat proposita obligatio ex eo, quod alia onera beneficii sint impleta: & duo casus in quibus talis restitutio non po- test fieri fabricæ, aut pauperibus.
47. Dubitatio, An ad propositam restitutionem teneatur, qui recitauit quidem horas canonicas, sed sine debita atten- tione.
48. Pars illius affirmans est tenenda.

Cætera

32. **C**etera quæ ad recitationem horarum canonicarum spectant persequuti sumus pro nostro modulo in præcedenti libro 18. capite 11. 12. & 13. relictis in hunc locum ijs quæ peculiariter spectant ad obligationem beneficiariorum, eisdem horas recitandi. Circa quæ notandum est primo, antehabitu beneficii titularum, quo illius dominium acquiritur, non oriri obligationem recitandi horas canonicas, quæ tumcunque questum iam sitius ad tale dominium habendum, prout sit perquisitionem non acceptatam, aut per electionem, vel nominationem. Ratio est: quia beneficiatus dicitur & est, is tantum qui beneficii dominium iam habet. Notandum est secundo, circa beneficiatos habentes ius in beneficio seu adeptos beneficii dominium, oportere in hac re uti distinctione. Quidam enim sunt qui beneficium habent, & fructus percipiunt. Quidam vero etiam beneficium habeant, non percipiunt tamen illius fructus. Quibus ex opposito respondent alij, qui beneficium non habent quidem, fructus tamen illius percipiunt. De quorum singulis docendum est, quatenus propriæ obligationi subjiciantur, vel ab ea eximantur.

De propria obligatione respectu eorum, qui beneficium habent, & fructus illius percipiunt.

SECTIO I.

33. **D**e talibus etiam si non sint sacris Ordinibus inuitati, communis consensus Doctorum est quidem, quod ad horarum canonicarum recitationem teneantur, si beneficium habeant sufficiens ad suam sustentationem. Sed in controuersia versatur, num item teneantur, etiam si beneficium sit adeo tenue, ut non sufficiat ad sustentationem honestam. Quod autem teneatur, Medina in Cod. De oratione questione septima, notat haberi ex cap. Clericus v. c. tum, distinctione 91. in quo statuitur, ut Clericus, quæ sui beneficii fructus alere non possunt, quærat suo artificio, & tum tunc detrimentum officij sui; ubi glossa, verbo, *Utilis*, eandem sententiam exprimit, & probat; tum quod talis præiudicium sibi ipse fecerit, cum se propria sponte promoueri permisit, tum quia sicut vir contrahens cum muliere modicè dotata, tenetur semper, & ubique eam alere; sic beneficiatus tenetur, ut eiusdem glossa verbis utitur, officiare Ecclesiam, licet pauper sit, & dicere cum Apost. ad Philip. 4. Scio satiare, & curare abundare, & penuriam pati. Item; Actor. 10. Ad ea quæ mihi opus erant, & his qui mecum sunt ministrauerunt manus istæ: vult; illud procedere, siue Ecclesia ab initio, cum est ad eam promotus, pauper sit: siue postea vergat ad paupertatem. Quam quidem glossam singularem, & ab omnibus receptam esse ait Nauar. De oratione cap. 7. n. 17. Vnde intelligitur eam, præsertim cum tutior sit & animam concernat, amplectendam, & consulendam esse; iuxta cap. Iuuenis, De sponsalibus.

34. **T**utorem vero esse ostendunt: tum quod in eâ nihil inest periculi peccandi, ut in contraria inesse potest: tum quod non de abamus facile inducere in animam tot tamque doctos viros, & in sacris canonibus expendendis bene exercitatos, temere sententiâ hanc tueri, & scrupulose animas in re quotidiana illaqueare velle; nam ita senserunt tam Hostiensis, quam alij Commistæ ad cap. 1. De celebratione Missarum, ut Nauar. loco citato notat. Idem D. Antoninum 3. part. tit. 13. cap. 4. §. 1. & Card. nalem, ad Cl. men. primâ. De celebratione Missarum, & Sylu. in verbo, Hora, quæ quibus ipse subscribit, tum ibidem, tum in En. lit. cap. 15. num. 102. & post ipsum ex recentioribus Incobus à Grassijs lib. 2. Decis. aur. ar. cap. 49. nu. 8. Toletus in lib. 2. Instructionis Sacerdotum, cap. 14. ca. 5. quinta, Gregorius à Vale. 1. 2. 2. d. spuration. 6. questione 2. punct. 10. §. Circa 7. in fine, Azor in prima, arte Moralium Instr. lib. 10. cap. 3. quest. 3. & nouissimi (alios adhuc citans) Suarez De religione tom. 2. tract. 4. lib. 4. cap. 21.

Imo cum esse communem Ecclesie sensum, satis aperte iudicauit Concilium Lateran. sub Leone X. sess. 9. in Bulla reformationis curiæ, canone nono: cum quemlibet habentem beneficium siue cum cura, siue absque cura animarum, si post sex menses ab eo obtento omiserit dicere officium diuini, a legitimo impedimento cessante, priuat fructibus

ipsum beneficii pro rata omissionis, ita ut eos tanquam non suos, iniusteque perceptos retinere nequeat, sed teneatur in fabricam eiusdem beneficii, vel in pauperum elemosinas erogare, cum beneficium detur propter officium. In quo statuto patet supponi sensum Ecclesie imponentis recitationem diuini officij beneficiarijs, esse ut omnes, quidquid alia incumbant ipsi ratione sui beneficii (ut incumbunt multa cum ipsum fuerit curatum) ad eam teneantur: ita ut voluerit eandem esse quasi primum, & fundamentale officium, propter quod datur beneficium; quemadmodum habet Suarez in citato lib. 4. cap. 18. num. 5. nec est quod dicatur statutum illud non esse extendendum ad habentem beneficium tenue: nam verba generalia sunt, quibus sic incipit; Statuimus, & ordinamus, ut quilibet habens beneficium siue cum cura, siue sine cura, &c. Q. 6. fit, ut sicut pœnæ amissionis beneficii impositæ omnibus beneficiarijs, qui aliquod crimen admiserint, non minus subijciatur reus talis criminis habens tenue beneficium, quam habens pingue, ita nec minus subijciatur pœnæ impositæ beneficiarijs omnibus non recitantibus diuinum officium. Et confirmatur quia tenue esse, est tantum accidentium beneficio: nec impedit quin ipsum sit verum ius spirituale, sufficiens ad veram beneficii rationem, ut argumento est quod sufficiat ad fruendum omnibus priuilegijs, quæ conceduntur Clerico minorum Ordinum habenti beneficium Ecclesiasticum; videri potest Suarez in prius cit. cap. 21.

In contraria sententia autem est Sotus in lib. 10. De iust. & iure quest. 5. artic. 3. circa medium questionis, quam à nonnullis pjs, & doctis viris probabilem existimari Azor notat in memorata questione. tertia. Sed illorum autoritati sufficienter obstitit multitudo aliorum tum piorum, tum doctorum viroorum, obstitit item, quod à lege exceptionem faciant, nulli alteri legi innixi: talemque exceptionem, per quam aperiatur via ad grauiter derogandum illi ipsi legi obligationem ipsius paulatim extenuando, dum eadem relinquatur arbitrio prudentis determinanda quoad quantitatem ex qua beneficium debeat, aut non debeat censeri tenue. Quod arbitrium pro rariitate cordis humani, raro fit sine periculo seruiendi potius priuatis affectibus, quam Dei obsequio: vnde præparetur materia dissolutionis vitæ atque minuatur cultus diuinus.

36. **Q**ue incommoda, Ecclesiam dando beneficium propter officium, velle vitare satis intelligitur ex cap. finali, De relictis, in 6. Et videri potest ob eam causam, vna ex parte statuere in cap. 1. dist. 91. ut is cui beneficium suum non sufficit, proprio artificio, vel agriculturali necenari sibi necessaria: & ex altera parte (ut communis usus docet) non obliget ad plures recitationes, ob beneficium habens redditus sufficientes ad plurius sustentationem. Imo nec ob multa beneficia etiam pingua simul habita ut bene tractat Suarez in citato lib. 4. cap. 18. num. 6. & sequentibus.

Rationes autem quæ pro eadem Soti sententiâ adferri possunt bene soluantur à Nauarro in tract. de oratione cap. 7. n. 17. Prima est, quod ex cap. Is cui, De præbendis, in 6. habentibus beneficia ad sustentationem necessaria, non possint alia beneficia conferri: possint autem non habentibus sufficientia: per quod significatur, illum qui non habet beneficium sufficientem, non habere beneficium: Respondet Nauarrus significari tantum, quod non habeat beneficium impediens alterius beneficii consecutionem: non autem quod sit sine beneficio, quia modicum beneficium est vere beneficium, ut satis intelligitur ex paulo ante dictis.

37. **S**ecunda est, quod ratio ob quam censetur quis obligari ad recitationem officij sit quod ille qui viuunt de altari, debeat altari deseruire: sicut viceuersa, qui altari deseruit, debeat altari viuere, iuxta cap. Cum secundum Apostolum, De præbendis. Ad quod etiam facit: tum illud ex citato cap. finali: propter officium, datur beneficium Ecclesiasticum; tum etiam, quod sicut olim omnes Clerici tenebantur ad recitationem diuini officij ex cap. finali, distinct. 92. sic erant ab Episcopo sustentandi, ex cap. 2. De præbendis. Atque nunc, cum soli initiati maioribus Ordinibus ad illam teneantur, & illos sollos sine titulo ad sustentationem sufficiente ordinatos, tenetur Episcopus sustentare, ex citato cap. Cum secundum Apostolum.

Respon-

Respondet Nauarrus veram causam ob quam beneficia tenentur officium diuinum recitare, non esse quod de patrimonio Christi viuatur; nam Clericorum famuli, multique alij de eodem patrimonio viuunt, qui non habent eam obligationem: sed quod ob beneficium quantumcunque exiguum, Ecclesie institutione deputetur quis ad laudandum, & orandum Deum, eiq; inferuendum pro populo à quo accipit annuum prouentum. Quem nihil refert in sufficientem esse quoniam in praestando officio spirituali, vt spirituale est, non est habenda ratio iustitiae commutatiuae; quasi attendere oporteat aequalitatem inter officium ipsum, & stipendium, quod loco paulo superius cit. Greg. à Valen. bene monet: quia spirituale aestimaretur alioqui pecunià, & simoniae crimen incurreretur: quod committitur tum alijs modis, tum accipiendo praecium pro labore de se & intrinsece necessario ad exequendum officium aliquod spirituale, vt idem author ostendit in seq. q. 16. puncto 2. quae sunt uincula 6. Vide tradita in praeced. lib. 23. cap. 17.

Ac cum haec ita sint, satis intelligitur nullam ab Ecclesia iniuriam fieri beneficiato dum ei non habenti stipendium sufficiens ad sustentationem suam, imponit onus recitandi officium diuinum: sicut nec fit ei, qui ad titulum tantummodo patrimoniij sui promouetur ad sacros Ordines: praesertim cum tale officium de se fit exercendum gratis tanquam spirituale: quod temporali nec subiicere, nec eo quare licet, prout habetur ex communi doctrina de simonia. Et quamuis illud exereenti, in vita subsidium aliquid accipere non prohibeatur, vt ex eadem quoq; doctrina habetur, tamen recitatio ipsa horarum canonicarum, non requirit tantam diem partem, vt nisi subsidium sufficiens Clericus beneficiatus ex beneficio accipiat, possit pro arbitrio eam omittere. Id enim Ecclesia non permittit, vt et cap. 1. & ex cap. Clericus victu, dist. 91. intelligitur. Nec de eo ipse conueniri potest quando quidem se sponte sua subiicit obligationi, quae iuxta antedicta, ex Ecclesie institutione annexa est cuiuslibet beneficio Ecclesiastico. Iniuria autem non fit scienti, & volenti, prout peculiariter declaratur ex exemplo viri, qui tenetur ad onera matrimoniij, quamuis non accipiat ab vxore dotem ad ea sufficientem: quoniam illam volens ducere, tali oneri sua sponte se subiicit. Videri potest Suarez in cit. a. 21. vbi plenius ea dere differtur.

Tertia ratio est, quod parum & nihil in iure aequipollcat. Respondet Nauar. id non semper ita esse: quin potius ea regulariter differre, praesertim in hac re: quandoquidem modicum beneficium iure canonico & est & dicitur beneficium in cap. Si proponente, De re scriptis: & in cap. Non potest, & in cap. Si motu proprio, De praebendis in 6.

De eadem proposta obligatione respectu eorum, qui beneficium habent quidem, non percipiunt tamen fructus illius.

SECTIO II.

37. Suarez in memorato lib. 4. cap. 19. refert hac de re tres sententias: vnam Nau. in tractatu De oratione cap. 7. num. 29. Eum cui beneficium collatum est, statim ac collationem acceptauit, teneri ad recitationem horarum canonicarum, etiam ante illius possessionem. Ratio est: quia per ipsam collationem acceptatam acquirit titulum, & fit dominus beneficii huiusq; fructus illi debentur ex eo tempore, quantumuis non sit percepturus ante possessionem adeptam.

Secundam vero Paludani in 4. dist. 15. quae 5. art. 1. conclus. 5. sub finem, ad obligationem recitandi horas canonicas ratione beneficii, vltra huius titulum requiri eiusdem possessionem, tanquam complementum, per quod habens ipsum, simpliciter dicitur beneficiatus, gaudetq; honoribus, & priuilegijs beneficiatorum. Quocirca incumbit onus recitandi, quod generaliter impositum est beneficiatis. In quam sententiam propendit Medina in Codice de oratione, questio 7. non longe ab initio.

Tertiam demum (quae est aliorum in praeced. sectione num. 34. memoratorum, & Caiet. in verbo, horae Canonicae, sub initium, comrauniorque sententia) eum ad recitationem horarum canonicarum non obligari tanquam benefi-

ciatum, qui habet quidem beneficium. sed nullos illius fructus recipit nec per se, nec per alium; neque per ipsam fiat quo minus recipiat: nec etiam in posterum percepturus est ratione illius temporis. Hanc probabilem facit, quod tunc cesset causa talis obligationis, quae est, vt gratia rependatur populo largienti temporalia, cui consentaneum est reddi spiritualia: sicut & ex aduerso Clericis impendentibus spiritualia consentaneum est populum rependere temporalia, vt in priori ad Corinth. cap. 9. ostendit Apostolus. Et ita hoc tempore quo Ecclesia deposuit curam alendi Clericos minorum Ordinum, censetur quoque eos liberasse ab obligatione recitandi horas canonicas. Itemq; si Papa alicui beneficium sic conferat, vt alteri omnes redditus relinquat simul cum tota beneficii administratione, censetur consequenter taliter beneficium liberare ab onere recitandi horas canonicas, quemadmodum T oletus attigit lib. 2. cit. in fine cap. 14. Quidquid autem sit, in praxi documenta sequentia tenenda videntur.

Primum est: Solum titulum beneficii sine spe possessionis, vel cum ea quidem, sed sine spe perceptionis fructuum vnquam futura, non inducere obligationem recitandi horas canonicas, neminem esse qui contra sentiat annotat Suarez in citato cap. 19. Et ratio est: quod id nullo iure, aut consuetudine sit constitutum: nec ratio suadeat, cum tale, nomine tantum, beneficium censi possit, tanquam ius inefficax per quod nequit obtineri illud ad quod datum est. Vnde non est ad ipsum extendenda lex obligas ad recitationem horarum canonicarum, vt pote quae tanquam onerosa, refringenda est interpretatione, non extendenda.

Secundum est: Tutam esse quidem, nec probabilitate carere Nauarii sententiam: nihilominus non esse rejiciendam contrariam ceterorum: nempe titulum beneficii sine possessione, non sufficere ad obligationem recitandi horas canonicas: nam tot nobilium authorum iudicium illam reddit satis probabilem. Cui & ratio suffragatur: quod beneficium vt sit ius efficax, cum titulo requirit possessionem. Ideo enim beneficiatus ante acceptam possessionem nequit sibi vindicare beneficii fructus.

Tertium est: Eum qui cum titulo beneficii habet illius possessionem, non eximi à proposta obligatione; ex eo, quod non ipse, sed nomine ipsius, alter accipiat fructus. Ratio patet: quia beneficium non definit inde esse ius efficax, & ita adolentes beneficiati, quorum parentes pro eis percipiunt fructus sui beneficii, non minus subiiciuntur ei obligationi quam si perciperent per se. Obligari similiter eum, qui ex beneficio nihil aliud, quam distributiones quotidianas perciperet; cum de tali vere dici nequeat, quod nullum fructum beneficii percipiat.

Quartum est. Obligari etiam eum, qui ideo nihil percipit, quod possessionem non capiat cum possit. Ei enim sua fraus aut negligentia non debet prodesse: nec Ecclesia inde obsequio debito fraudari. Idem iudicium est de eo qui accepta possessione, ideo non percipit fructus, quod sine legitima excusatione non resideat; nam & de tali vere dicitur, stare per ipsam quo minus recipiat fructus beneficii sui. Dicendum est pari ratione obligari illum, cui facta est beneficii collatio, & est ab ipso acceptata (vnde ius in re, seu beneficii dominium quatenus est ei) si fructus illius temporis, siue sequesterati, siue ab alio male usurpati, tadem autoritate iudicis, aut alia via legitima, probabiliter videatur ei restituendi; ipso, vt par est, id procurante. Pro hoc aliquot authoribus citatis Suarez initio sequentis cap. 20. rationem adfert, quod talis vere, ac proprie beneficiatus sit, cum ad id non requiratur vt fructuum perceptio sit anticipata.

Quintum est: Obligari quoque eum, qui omnes beneficii fructus loco pensionis reseruauit ei, qui in suum fauorem illud resignauit. De quo Suarez pluribus in citato cap. 20. dist. 2. Ratio vero est: quia ad quem pertinet beneficii administratio, pertinet & recitatio horarum canonicarum, sicut aliorum munerum executio: talisq; sit vere beneficiatus: & quod alius accipiat fructus, id de consensu ipsius fiat, cum consenserit reseruari alteri; neque propter suam voluntatem (vt nec ob suam culpam, si ob aliquam priuaretur ipsam) debet Ecclesia priuari seruitio sibi debito. Adde quod possit, si velit fructus aliquos percipere: quandoquidem

potest

38.

potest eidem beneficio deseruire; & alter cui omnes fructus referuati sunt, cogi satisfacere pro impendendo seruitio: quia talium fructuum nomine, intelliguntur ij soli, qui deductis oneribus referuati sunt. Ita Nauarr. *De oratione capit. 7. num. 30.*

39. Addens sextum documentum: Non excusari quem ob id dumtaxat, quod fructus beneficij in primo anno, aut pluribus, fabricæ, aut prædecessori mortuo, aut alteri cuiuspiam rei, vel personæ debeantur ex consuetudine, vel privilegio. Ratio illius est, quod tali debeatur dimidia pars fructuum, prout declaratur in Extrauag. Ioannis 22. incipit, Suscepti regimini; ideoque in illis eadem ac in præcedentibus sit ratio; sicut etiam probabile est eandem esse in ijs canonicis qui ex Ecclesiæ statuto, vel consuetudine nihil penitus percipiunt primo anno, aut etiam ulterius, etiam si velint deseruire, ita vt omnia cedant antiquis Canonicis. Nam eodem iure, quo antedicti, exigere possunt dimidiatos fructus. Neque eis obstat consuetudo aut statutum contrarium: quia per constitutionem Pij quinti, quæ incipit, Durum, editam anno Domini 1570. ea & improbat & abrogatur. Quæ de re plenius Suarez *in sequent. dicto tertio.* Quod si quis ob molestiam litigandi contra suam Ecclesiam consentiat simpliciter in prædictam consuetudinem, non excusabitur ab hac obligatione recitandi, vt nec excusatur ille qui beneficium accipit, consentiens vt fructus pro pensione referuatur ei qui in ipsius fauorem illud resignauit. Ratio est ex Medina in cit. quæst. 7. titulum cum possessione, ratione cuius percipiuntur fructus bonorum Ecclesiæ, cum habeat veram rationem beneficij inducti obligationem recitandi officium diuinum, prout satis constat ex *supradictis*, cui obligationi debet per aliquem satisfieri. At non debet per eum percipi fructus sine titulo, iuxta post dicenda. Ergo per eum qui habet titulum: qui sua voluntate se submisit conditioni habendi eundem per aliquod tempus sine fructuum perceptione. Accedit ad hæc quod plerumque Canonicus de quo agimus, si velit adesse choro, particeps fiat distributionum: aut si obire velit partes vicarij, qui illi interea sufficiens est, ne Ecclesia in præiudicium diuini cultus, careat debito numero suorum ministrorum: possit accipere stipendium eidem Vicario tribuendum.

Septimum est. Ad liberationem à proposta obligatione, non sufficere quod pro aliquo tempore fructus non percipiuntur, si spes sit alias percipiendi: alioquin enim pro anno in quo ob sterilitatem, aut aliud incommodum nulli perciperentur, beneficiarius non teneretur recitare: nec, si beneficium esset curatum, Sacramenta pari de causa administrare. De qua re Suarez *in eod. cap. 20. dicto 5.*

40. Vltimum documentum est: Eum qui habet titulum beneficij sed possessionem accipere impeditur per litem, non teneri ad recitationem horarum canonicarum. Hoc aduersus Nauarrum *in cit. cap. 7. num. 29.* Suarez probat in fine præcedentis cap. 19. tum per illud, quod antea habitum est, solum titulum absque possessione minimè sufficere ad obligationem recitandi horas canonicas: tum ex eo, quod si colligens possessionem habeat, colorato forte titulo intrusus: is vt ad omne aliud talis beneficij onus tenetur, ita & ad propositam recitationem; non autem alter qui ab administratione, & à possessione excluditur: præsertim cum nihil sit curidem onus, cui per vnum satisficit, imponatur duobus. Sin neuter litigantium habeat possessionem: ac vterque litiget, existimans in conscientia se ius habere: non vni potius, quam alteri incumbit talis obligatio; cum appareant iure pares; quandoquidem non daretur alioquin litigationi locus. Nec obstat, quod interea temporis Ecclesia fruatur obsequio talis recitationis, aut quod is qui vincet, fructus sequestratos recipiet: quia id per accidens est, perinde ac cum beneficium per aliquod tempus vacat, in quo non est qui satisfaciat istiusmodi obligationi: & successor capit fructus eiusdem temporis. Quæ tamen in re cauenda est fraus, & negligentia per quam lis diutius protrahatur. Id enim tanquam Ecclesiæ valde iniuriosum non habet excusationem à graui peccato. Vnde si lis nequit breui tempore terminari, dirimenda est facta compositione inter litigantes.

*
*
*

De eadem obligatione respectu eorum, qui non habent titulum beneficij, percipiunt fructus illius.

SECTIO III.

Istiusmodi sunt pensionarij, ad quos pertinent dicenda in sequenti cap. octauo. Eos autem ad recitationem horarum canonicarum non teneri, consentiunt auctores. Ratio vero est, quia non sunt propriè beneficiarij, & Ecclesia nullum præter initiatam sacro Ordine aut Religiosum profectum additum choro, ad talem recitationem adstringit, nisi beneficiarium; ita Nauarr. *in capit. 7. De oratione numer. 25.* Addens nihilominus eos qui pensionem Clericalem, seu tantquam Clerici, habent sufficientem ad vitam sustentationem, teneri ad recitandum horarum minorum Beate Virginis sub eadem pœna, qua beneficiarij tenentur ad recitationem horarum canonicarum. Quæ de re idem *in sequent. numer. 32. & in Enchir. cap. 25. numer. 122.* Bullam Pij quinti refert, & explicat. De qua Suarez *in memorato lib. 4. cap. 22. num. 6.* monet præceptum per eam impostum, non ita limitari ad preces beate Virginis, quin pensionarius si velit possit recitare horas canonicas, per quas plenius satisfaciat suo munerari. Namque probabile est Papam noluisse lege sua illas excludere, sed solummodo noluisse imponere pensionarijs tantum onus. Vnde idem Suarez inferit, habentem beneficium, & Clericalem pensionem satisfacere, si recitet horas canonicas, etiam si non addat maiores horas B. Virginis; quia potest vtrique oneri satisfacere per vnam recitationem horarum canonicarum, perinde ac habens duo beneficia.

Ex antea proposita ratione pariter colligitur, quod Medina *in Cod. De oratione, quæst. 7. annotat*: quod cum coadiutoria non sit Ecclesiastica beneficium, sed aliquid ei adiunctum: coadiutorium datum alicui beneficiario non esse obligatum ad recitationem horarum canonicarum; nisi ipse in defectum eiusdem beneficiarij suscipiat in se totum onus beneficij, vt solet is cui commendatur aliquod beneficium donec alter eo intituletur. Quo casu per suam acceptionem beneficiario subrogatur in tota obligatione beneficij, vt bene docet Suarez *in sequent. numer. 14.* Alias vero talem obligationem non habere specialiter impostam, manente apud retinentem beneficium obligatione recitandi, prout Nauarr. *in capit. 20. De oratione numer. 18.* probat: quia ratione beneficij non solent obligari duo ad priuatiuam recitationem. Vnde ille addit generaliter resoluendum esse: quod coadiutor teneatur facere omnia, & sola illa ad quæ datus est coadiutor, etiam si constitutur futurus in totum successor: & ita si datus sit coadiutor ad dicendum omnes horas nomine beneficiarij, tenebitur ad omnes illas: si vero ad aliquas solas, ad eas dumtaxat: licet omnibus diebus, tenebitur illis omnibus: sin tantum aliquibus; ijs solis: quia causa limitata limitatū producit effectum. Quæ aduerte dici de publica recitatione; nam obligatio priuata recitandi, quia personalis est, alteri commendari non potest. Quod etiam notat Suarez *in seq. n. 15.*

Consequens est quoque ex eadem doctrina, eos qui solum habent expectatiuas beneficiorum, vt qui dicuntur Canonici in spe, non teneri ad horarum recitationem: quia beneficium expectare, non est illud habere: sed cum ab alio habeatur, ius aliquod sibi vindicare ad illud aliquando habendum. Consequens demum est vniuersè, nec teneri quemquam alium percipientem fructus beneficij alio titulo, quam beneficij.

De restitutionis pœna, quæ incurritur non satisfaciendo obligationi propositæ.

SECTIO IV.

DVplex solet assignari pœna cui obnoxius sit beneficiarius transgrediens hanc de qua agimus obligationem: vna peccati mortalis: & altera restitutionis. Ac de priori satis constat ex cap. Clericus victum, distinct. 91. iuxta quod beneficiatus nō recitans horas canonicas dignus est excommunicatione: quæ tantum pro peccato mortali imponi potest, ex cap. Nemo Episcoporum 11. qu. 3. Accedit modus quo

eadem

eadem recitatio præcipitur in c. Dolentes, De celebratione Missarum, §. finali, illis verbis, Districte præcipientes in virtute sanctæ obedientiæ, vt diuinum officium nocturnum pariter, & diurnum, quantum eis dederit Deus, studiose celebrent, pariter & deuote, nec de eo est inter Doctores controuersia etiam si non conueniat inter eos, quanta omisso eiusdem recitationis requiratur ad constituendum tam graue peccatum. De qua re iam egimus in præced. lib. 18. nu. 143. & duobus sequentibus.

De posteriori, hoc est, restitutionis pœna, An ea incurratur ipso facto ob omissionem horarum canonicarum recitationem a beneficiario. An autem post Iudicis tantum condemnationem, dubitatum quidem est inter antiquiores, vt videre licet apud Sylu. verbo Clericus, 4. quæst. 23. vbi tum auctores, tum etiam rationes adferunt in vtramque partem. Sed vix videtur esse nunc locus relicti dubitationi: cum in Concil. Lateranensi sub Leone 10. sess. 9. canon. 9. constituitur, vt nemo beneficium habens, qui elapsis sex mensibus ab eius consecutione, sine legitimo impedimento officium diuinum recitare omiserit, pro tempore quo non recitauit fructus suos faciat: imo teneatur eos, tanquam rem iniuste captam impendere in fabricam beneficii: aut in eleemosynas pauperum. Quæ verba, tanquam rem iniuste captam, &c. satis ostendunt illud quod citatis Nauarro, & Couar. habet Suarez in eodem lib. 4. cap. 30. sub initium quoad forum conscientie nullam requiri Iudicis sententiam declaratoriam: cum nihil iniuste captum possit de se bona conscientia retineri.

Ad quod quidem statutum (de quo plurib. idem Suarez in præced. cap. 29.) accessit bulla Pii quinti relata à Nauarro in Enchir. cap. 25. num. 122. & de oratione cap. 7. num. 32. in qua idipsum statutum non modo commendat, vt pium & salutare, sed etiam illud innouando, declarat quænam debeat esse talis restitutio: nempe vt qui omnes horas canonicas vno vel pluribus diebus intermiserit, omnes beneficii, vel beneficiorum suorum fructus; qui illi diei, vel illis diebus responderent, si quotidie diuiderentur: qui autem solum matutinum, dimidium, qui cæteras horas omnes, dimidium item: & qui singulas ex eis, sextam partem fructuum talis diei amittat. Declarat etiam, quod est per sex primos menses à die acceptæ collationis beneficii non recitans horas canonicas liber sit à restitutione, non esse tamen liberum à peccato mortali, quod tali omissione committenti ante diximus. Item obnoxios esse tali pœnæ quosuis beneficiarios, qualiacumque sint eorum beneficia, itemque pensionarios, non quidem omnes, sed solos eos, qui tanquam Clerici, fructus, aut alias res Ecclesiasticas percipiunt, nisi dicant paruum Officium beatæ Virginis.

De qua constitutione pro quotidiana praxi Suarez in citato cap. 30. habet notatu digna. Primum est nu. 2. ab hominibus doctis, & piis non dubitari, quin ita sit vsu recepta, vt obliget. Secundum est, pro quo plures alios citat num. 6. ex vi illius legis restituendos esse fructus secundum proportionem in ea declaratam, neq; vnus tantum, sed omnium beneficiorum, quæ habuerit ille qui non recitat. Hoc habetur aperte ex verbis illis eiusdem legis, Omnes beneficij, seu beneficiorum fructus, qui illi, vel illis diebus responderent, &c.

Tertium est, nu. 11. in fine, per eandem legem, propositæ pœnæ extensionem, cum eadem proportione fieri ad eos, qui etiam si in choro sint præsentis: nihilominus nec ibi, nec alibi recitant horas illas quibus assistunt: fieri similiter ad pensionarios, non quidem omnes, sed solos eos, qui tanquam Clerici fructus, aut alias res Ecclesiasticas percipiunt, nisi dicant paruum Officium B. Virginis.

Quartum est, de quo in num. 13. & 16. ab hac obligatione restituendi, excusare posse: tum materiæ paruitatem, tum ignorantiam, obliuionemque inculpabilem, quia imponitur ob peccatum mortale quod salutis suæ immemor paruitatis, temporali pœna vtgetur exequi quod tenetur. Paruitas autem ea materiæ contingit ex parte horarum canonicarum, cum omissione non est tanta: vt constituat mortale (de qua re videnda sunt dicta in præcedent. lib. 18. nu. 143. & duobus sequentibus) aut quantumcumq; sufficiens fuerit ad mortale, pars tamen fructuum eidem respondens obtinuitatem beneficii, non est sufficiens. Quæ tamē in re ca-

uendum est, ne vni parua materiæ, aliæ similes paulatim ita coniungantur: vt mortali modo, sic excreseat, vt grauis fiat: perinde ac in furto, per modica repetita, excrecente in magnum.

Quintum est: ex eo, quod in eadem lege dicitur, talem restitutionem faciendam esse fabricæ beneficii, intelligi non esse liberum, eam facere in opus alterius loci etiam potest. Et quia non dicitur fabricæ, Ecclesiæ beneficii, permissum esse eam facere fabricæ alterius edificij ad beneficium ipsum spectantis: vt domus in qua beneficiatus habitat, aut in qua reconduntur fructus beneficii, vnde expensæ necessariae, vel vitales pro illius reparatione factæ, deduci possunt à summa restituenda.

Sextum est: quia in eadem lege additur (absque determinatione certorum pauperum) vel pauperibus faciendam esse talem restitutionem, posse eam fieri per eleemosynam in quocumque pauperes: præsertim cum id maxime sit consentaneum Christianæ charitati, quæ omnes amplectitur in Christo: & reddit faciliorem, ac situatiorem ipsam restitutionem: vt bene nu. 20. idem auctor notat. Vnde consequens est, eandem restitutionem fieri posse procuratore celebrationis Missæ & aliorum Ecclesiasticorum suffragiorum pro defunctis, qui & ipsi pauperes sunt valde indigentes tali refrigerio. Itemq; suppleri posse per eleemosynas, quas antea beneficiarius de fructibus sui beneficii fecerit pauperibus: cum eæ cuiusdam anticipatæ solutionis rationem quamdam habere possint. Adde etiam ex Nauarro in sine citati nu. 122. & de orat. in cap. 7. nu. 34. quod Suarez approbat in num. 21. eum qui ad eiusmodi restitutionem tenetur, si vere pauper sit, de prudentis Confessarii consilio prius requisito, quia facile est decipi in propria causa, tanquam in eleemosynam acceptum à Papa, posse licite retinere sibi illud quod restituendum est, aut eius partem.

Aduerte autem beneficiarium obnoxium esse huic pœnæ quantumcumque cætera onera sui beneficii obierit, vt administrare sacramenta, cum esset Parochus. Nā hoc non obstante reus est peccati mortalis, quod committitur omissione recitationis horarum canonicarum; quod vnum tali priuatione punitur, tanquam ea sufficienter dignum: non obstante, quod quis cætera sua munia exequatur: sicut & sufficienter dignus est æterno supplicio, quantumcumq; in nullo alio deliquerit, iuxta illud Iacobi 2. Quicumq; totam legem seruauerit, offendat autē in vno, factus est omniū reus.]

Aduerte secundo: quia propolita lex nulla habet verba derogatoria: si ex aliqua loci consuetudine restitutio fructuum beneficii male perceptorum certo operi pio applicanda sit, illam nō liberare ab eiusdem consuetudinis obseruatione; cum, vt bene notat Suarez nu. 27. non fuerit ad hoc ea ipsa lex instituta, vt seruiret utilitati fabricæ beneficii, aut pauperum: sed vt expeditior redderet via ad executionem talis restitutionis, dum constaret, quid, à quo, quantum, & cui esset restituendum.

Aduerte tertio, quia Pius quintus sua constitutione, pensionarium non recitantem Officium paruum B. Virginis, ad restitutionem obligat eadem ratione qua beneficiatum non recitantem horas canonicas: quæ de hoc quoad modum restituendi sunt dicta, ad illum extendi.

Aduerte postremo, aliam esse rationem de fructibus, quos beneficiarius lucrifecerit per distributiones quotidianas: Nam illi non sunt restituendi fabricæ, aut pauperibus, sed iis qui choro interfuerint, quibus accrescunt, ex capit. vnico De clericis non residendis, in 6. & Concil. Trident. sess. 24. capite. 12. De reform. Qua de re poterunt Canonici, quorum est propria, videre Couar. in lib. 3. var. resolut. cap. 13. & Nauarum in miscellaneo 59. De oratione: ac post eisdem perspicue, suaque plene differentem Azorium in 2. par. Moral. instituit. libro septimo cap. septimo.

Cæterum versatur in dubio, An sicut pœnam peccati mortalis incurrit beneficiarius, qui sine debita attentione horas canonicas recitat: sic etiam incurrat pœnam restitutionis fructuum beneficii perinde ac si omnino non recitasset. De hoc Petrus à Nauar. lib. 2. De restitut. cap. 2. num. 228. & alij not sequentibus, vbi duo præmonet. Alterum, talem non teneri ad restitutionem spiritalem secundum æqualitatem, id est, non teneri horas sine attentione re-

45.

46.

47.

no pœnia
demonia
ab Hieronymo
vii

citatas repetere iam transacto die: quia nimirum talis obligatio onus est diei: sicut & obligatio ieiunij Ecclesiastici. Alterum est: ex eo solo, quod quis inquinatus peccato mortali horas canonicas recitet, ipsam non teneri ad restitutionem fructuum: quia in illo statu implet præceptum Ecclesiasticum secundum substantiam operis, si in regre, & cum debita attentione recitet: sicut & is qui vna refectio in die contentus est, nec cibis vitetur, implet præceptum ieiunij (quantumuis peccato mortali inquinatus) neque illius transgressio nouo peccato se contaminat. Acceptatur autem à Deo talis recitatio ob deuotionem Ecclesie, cuius illi qui recitant, sunt ministri: sicut & acceptatur instrumentorum multorum symphonia, qua in diuinis officiis Ecclesia ipsa vitur.

48. His autem præmonitis statuit memoratus author contra Sotum, & Cordubensem, quod voluntarie recitans sine attentione (vt accidit ei, qui cõfabulatur, pecunias numerat, scribit, aliaque aliena miscet cum recitatione) sicut non implet Ecclesiasticum præceptum de recitatione officij, studio se pariter, & deuote exequenda, ex cap. Dolentes, De celebratione Missarum: ita nec lucrari fructus qui ab Ecclesia assignati sunt in stipendium, iis qui tale præceptum implerent. Quod enim punitur per illorum priuationem, est eiusdem præcepti transgressio, à qua beneficiarij vitæ futuræ immemores, notabantur non reuocari per poenam peccati mortalis, sub qua tale præceptum impositum est, vt paulo superius notauimus. Eandem sententiam sequitur Suarez De relig. tomo 2. lib. 4. cap. 30. num. 14.

Nota vero quod Petrus à Nauarr. num. 234. addit, & multis consolationem adferre potest: si quis memoria teneat omnia recitanda, ipsam satisfacere præcepto recitandi, quantumcumque ad verba non attendat, dummodo exterius attentionem adhibeat, recolletus sit, ac compositionem, & modestiam orantis seruet: qui non exponit se periculo non pronunciandi: adeo vt is qui more solito dicit Primam, aut aliam horam memoriter; si in fine vnius, aut alterius Psalmi aduertat se debite recitare, credendus sit à mortali excusari, nec ad restitutionem teneri; cum quoad cætera, saltem sit verosimile, ipsum recte omnia pronunciaffe. Quod superest videtur docendum, quæ sint causæ ob quas possit quis excusari à tali restitutione excusatus, vno verbo expeditur dicendo eas esse ob quas à mortali excusatur. Eas persequuti sumus in præcedenti lib. 18. cap. 13. post Nauarrum in Enchir. cap. 25. numero 100. & 101. & in tract. de oratione, cap. 11.

CAPVT V.

De beneficiati obligatione residendi.

SUMMARIUM.

49. *Que beneficia residendi am requirant ex obligatione.*
50. *Que non requirant.*
51. *Quid sit tenendum in hac re: quo ad beneficia tenuia.*
52. *De iure quo imposita est propria obligatio.*
53. *Cum beneficiatio habeat curam animarum ne quidem Papa potest in tali obligatione dispensare sine iusta causa.*
54. *Alij quorundam causa.*
55. *Licet à beneficiatijs curam animarum habentibus concessa à Concilio Tridentino.*
56. *Legitime excusatus à residendo facere potest fructus suos.*
57. *Obligatio dispensari in hac re: & quis possit in ea dispensare.*
58. *Pœna restitutionis, qua punitur transgressio propostæ obligationis.*
59. *Ea non imponitur incurrenda ipso facto: & quatenus ante condemnationem possit quis vti si actibus quorum priuatione punitur.*
60. *Explicatio difficultatis, An ad talem poenam vitandam, sufficiat residere, Ecclesiasticum ministerium per substratum exercendo.*

Obligatio residendi in proprijs Ecclesijs, id est seruiendi per seipsum in Ecclesia in qua habetur beneficium, in aq; personaliter faciendi officium, propter quod datur beneficium: colligitur ex toto titulo de Clericis non residenti-

bus. Agentes de ea re authores (quibus adde Nauarr. in Enchir. cap. 25. nu. 121.) refert Azor 2. p. re Moral. insit lib. 7. sub initium cap. tertij, in quo & tribus sequentibus, satis late eam persequitur.

Cæterum, certum est omne beneficium cum animarum cura siue in foro interiori tantum, vt parochiale; siue tantum in exteriori, vt Archidiaconatum, cui potestas gubernandi annexa est absque pastoralis cura; siue in vtroque simul, vt Episcopatum: & quodcumque aliud cui iurisdicctio, & pastoralis cura est annexa. Certum inquam est residentiam requirere secundum commune ius canonicum, per cap. Ad hæc, & cap. Extirpanda §. Qui vero De præbendis, & cap. Quia nonnulli, De Clericis non residentibus, & ca. Licet De lecl. in 6. Qui Canones innouantur in Concil. Trid. sess. 6. & sess. 23. vtroque cap. 1. De reform.

Idem quoque dicendum est de beneficijs eorum qui habent Ecclesiasticam dignitatem, præposituram institutam ad conseruandam, & augendam disciplinam Ecclesiasticam: qualia sunt Præpositorum, Decanorum, Thesaurariorum, Præcentorum, nonnullorumque aliorum. Pro quo textus est in citato cap. Ad hæc, cap. Ex parte vestra, cap. Inter quatuor, cap. Ex parte tua, De Clericis non residentibus, & in Concil. Trid. sess. 24. cap. 12. De reformatione.

Idem adhuc dicendum est de canonicatu, Pro quo item faciunt cap. De cætero, ca. Tur. cap. Cum dilectis cap. Cum ad hoc De Clericis non residentibus, & cit. cap. 12. Concil. Trident. vbi idem habetur de præbenda, & portione: vt & in cit. cap. Cum ad hoc: vbi illam habentes vocantur assisij. Ad quod verbum glossa notat assisios, quasi assiduos vocari beneficiatos, qui non sunt canonici, & seruire debet Ecclesie: nec vocantur ad communes tractatus cum canonicis. Idem præterea dicendum est de vicariatu perpetuo Ecclesiarum parochialium per cap. finale, De officio vicarij. Item deniq; de beneficijs habentium Episcopatum, Abbatis, vel Prioratus in commendam, vel administrationem perpetuam, etiam quoad spiritualia, quoniam habent idem omni & obligationem, quam ij haberent, qui in titulum talia beneficia obtinerent.

De cæteris autem beneficijs non est ita certum. Nam et si Doctores (quos satis magno numero Azor in eodem cap. tertio, versu Sed dubitatur, refert & sequitur) communiter asserant omne beneficium iure cõmuni residentiam requirere: quia ex cap. Quia nonnulli, c. Relatum, ca. Conquerente, De Clericis non residentibus, & cap. finali, De rescriptis in 6. beneficium datur propter officium, quod quidem requirit præsentiam personæ in loco in quo ipsum debet exerceri. Nihilominus inde nihil amplius videtur colligi de necessitate, quam quod beneficiarij in Ecclesijs constituentur vt seruiant, officium in eis exercendo, non autè statui aperte, quod debeant personaliter seruire per seipfos: sicut de Parochijs, ac alijs prius memoratis particulariter statuitur. Quidquid autem sit de iure communi, constat apud omnes dari quædam beneficia, simplicia vltra antememorata, vt capellania: quæ per cõsuetudinem receptam, nec tanquam illicitam reprobari solitam, libera sint à residentia personali: excepto quod interdum aliqua eorum ex statuto speciali, vel fundatione illam requirant, non vero ab obligatione, officium quod eis annexum est, præstandi per alium.

Aduertit vero quod prædictum est de obligatione residendi, locum habere quantumcumque beneficium sit tenuia, prout Nauarr. initio citati in 121. expressit, post plures alios quos Azor commemorat, & sequitur in illo eodem ca. 3. quæst. 3. Ratio vero est: tum quod generaliter præcipiat beneficiatis commorari in sua Ecclesia: nihil distinguens, siue pingue, an tenue beneficium: neque ob redituum tenuitatem, amittatur ratio beneficij. Tum etiam quod Clericus, cui beneficium tenue confertur, possit illud propria sponte respuere: ideoque si illud accipiens, incommodum aliquod sentiat; debet sibi imputare; perinde ac ille, qui modice dotatam vxorem voluit ducere, debet sibi imputare, quod in ea sustentanda grauetur. Inde per dicenda in sequenti numero 284. si habens beneficium tenue, obtineat aliud residentiam requirens, tenetur relinquere prius, aut dispensationem obtinere ad vtrumque simul retinendum, seruiendi